

בבית המשפט העליון

ע"א 4637/16

לפני :

כבוד הרשמת ליאת בנמלך

המערערת :

הפטריארכיה היוונית אורתודוקסית

נ ג ד

המשיבים :

1. פארוק איברהים יעקוב
2. יוסף איברהים יעקוב

בקשה למחיקת הערעור על הסף

פסק-דין

1. לפניי בקשה שהגישו המשיבים למחיקת הערעור על הסף מחמת איחור בהגשתו.

לטענת המשיבים הערעור הוגש באיחור, שכן יש למנות את הימים להגשתו ממועד מתן פסק הדין (8.3.2016) מועד בו לפי הנטען הומצא פסק הדין לבא-כוח המערערת בערכאה קמא באמצעות מערכת "נט המשפט" ולחלופין המועד בו ידע עליו. המערערת טוענת מנגד כי פסק הדין לא הומצא לידיה, וכי הערעור לא הוגש באיחור (ולחלופין מבקשת היא ארכה להגשתו עד למועד ההגשה בפועל).

הוראות הדין הרלבנטיות והפסיקה הנוהגת לעניין המצאה באמצעות מערכת "נט המשפט" פורטו במספר החלטות שניתנו לאחרונה (ראו החלטותיי בבש"מ 2129/17 עיריית רחובות נ' שולץ, פסקה 3 (10.8.2017) (להלן: עניין עיריית רחובות) ובבש"מ 1256/17 בן מוחה נ' עיריית נשר, פסקה 3 (11.8.2017) (להלן: עניין בן מוחה) וכל האסמכתאות הנזכרות בהן; כן ראו: בש"א 5158/17 אלוני נ' נפתלי ס.פ. טורס בע"מ (26.7.2017) (להלן: עניין אלוני); ע"א 62297-02-17 (מחוזי מרכז-לוד) רוזיו נכסים וניהול בע"מ נ' רסלר, פסקה 5 (9.3.2017)). כעולה מפסיקה זו על מנת לבחון האם

צפיה המתועדת באתר "נט המשפט" עולה כדי המצאה כדין יש לבחון האם התקיימו התנאים הקבועים בהוראות תקנה 497ג לתקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד-1984 (להלן: תקנות סדר הדין האזרחי). בעניין זה יש לבחון, בין היתר, האם בא-כוחו של בעל הדין מסר את כתובת הדואר האלקטרוני שלו לשם המצאה; וכן יש לבחון האם פסק הדין נשלח לידי דואר אלקטרוני, ולו בדרך של הודעה הכוללת קישור לפסק הדין, או שמא צפייתו בפסק הדין היתה צפיה יוזמה והוא לא קיבל הודעת דואר אלקטרוני.

בענייננו טוענים המשיבים כי באתר "נט המשפט" מתועדת צפיה של בא-כוח המערער בערכאה קמא, עורך הדין סאמר זועבי (עורך הדין שאף הגיש את הערעור בשמה. המערער הודיעה על חלופי ייצוג לאחר הגשת הערעור) וכן צפיה של עורכת דין משרדו, בתאריך בו ניתן פסק הדין. עוד נטען כי בירורם של המשיבים העלה כי לבא-כוח המערער תיבת דואר מאובטחת-פעילה באתר "נט המשפט" וכי נשלחה אליו הודעה על מתן פסק הדין הכוללת קישור לפסק הדין. לחלופין נטען כי נסיבות העניין מצדיקות למנות את הימים להגשת הערעור ממועד הידיעה.

במענה לכך הוגש תצהיר של עורך הדין סאמר זועבי, אשר כאמור ייצג את המערער בערכאה קמא, וזה הצהיר כי לא קיבל הודעת דואר אלקטרוני הכוללת קישור לפסק הדין, וכי למעשה רק לאחר מתן פסק הדין עידכן את תיבת הדואר האלקטרוני של משרדו לשם ביצוע מסירות והמצאות באמצעות אתר "נט המשפט". עוד הצהיר עורך הדין זועבי כי צפייה שלו אינה מופיעה "ברשימת הצפיות", כי הוא צפה בפסק הדין לראשונה "בסמוך למועד הגשת הערעור", וכי אין ליתן משקל לצפיה המתועדת של עורכת דין משרדו שכן היא לא ייצגה את המערער, ועיונה היה "אקראי וחולף".

נוכח הצהרה מפורשת זאת של עורך הדין זועבי - כי במועד הרלבנטי כתובת הדואר האלקטרוני שלו לא נמסרה לשם המצאת כתבי בי-דין, וכי בכל מקרה לא קיבל הודעת דואר אלקטרוני הכוללת קישור לפסק הדין - הרי שבהתאם להוראת תקנה 497ג(ג) לתקנות סדר הדין האזרחי, אין בידי לקבוע על יסוד החומר שלפני כי פסק הדין הומצא לבא-כוח המערער כדין (השוו ע"א 3072/17 מי הוד השרון נ' החברה המרכזית למשקאות קלים בע"מ (29.5.2017)).

2. עם זאת במסקנה זו אין די, וסבורה אני כי בנסיבותיו של תיק זה השאלה המשמעותית יותר בה יש להכריע היא האם יש למנות את הימים להגשת הערעור ממועד הידיעה של המערער על פסק הדין.

תחילה יש להתייחס בהקשר זה לשאלה מהו המועד בו נודע לבא-כוח המערערת על פסק הדין. הצדדים חלוקים בעניין זה: לטענת המשיבים נודע לבא-כוח המערערת על פסק הדין במועד הינתנו (8.3.2016). לתמיכה בטענה זו הציגו המשיבים תיעוד מאתר "נט המשפט" ממנו עולה כאמור לעיל כי עורך הדין סאמר זועבי וכן עורכת דין נוספת ממשרדו (עורכת הדין אמירה זועבי) צפו בפסק הדין באותו המועד.

המערערת מצידה צירפה תצהיר של עורך הדין זועבי לתמיכתה בגרסתה שלה. בתצהירו של עורך הדין זועבי הצהיר הוא כי במסגרת טיפול בתביעה נוספת המתנהלת בין הצדדים "עלה הצורך לעיין בפסק הדין נשוא הערעור". מכאן ניתן ללמוד כי בא-כוח המערערת ידע על פסק הדין שניתן, לפחות בשלב כלשהו, אך לא מצא לעיין בו והמתין, עד אשר העיון בו נדרש לצורך הליך אחר. בהקשר זה לא פורט בתצהיר מתי בדיוק נודע לבא-כוח המבקשת על מתן פסק הדין, כיצד נודע לו הדבר, וגם השאלה מתי באופן מדויק צפה בפסק הדין באתר "נט המשפט" נותרה ללא מענה. צוין כי הדבר נעשה "בסמוך למועד הגשת הערעור". המערערת פיזרה אפוא בתצהיר בא-כוחה בערכאה קמא ובתגובתה שלה ערפל בשאלות המשמעותיות ביותר לענייננו, דהיינו שאלת מועד הידיעה על מתן פסק הדין ואף שאלת מועד הצפיה בו בפועל באתר "נט המשפט".

קושי נוסף העולה מצהירו של עורך הדין זועבי הוא שזה ציין כי "הצפיה שלי בפסק הדין אינה מופיעה ברשימת הצפיות במסמך באתר "נט-המשפט" ואולם מנספח א' לבקשת המחיקה (וגם מנספח א' לתגובה!) עולה כי צפייה של עורך הדין סאמר זועבי מופיעה מפורשות ברשימת הצפיות המתועדת באתר "נט המשפט", ואין כל הסבר לסתירה זו. עוד אוסיף כי קיים לטעמי קושי בטענה כי אין ליתן כל משמעות לצפייה של עורכת דין אחרת ממשרדו של עורך הדין זועבי, צפיה שלא הוכחשה, על יסוד הטענה כי מדובר היה בצפיה של עורכת דין אשר לא ייצגה את המערערת באותו הליך וכי העיון שלה בפסק הדין היה "אקראי וחולף". אעיר כי עורכת הדין זועבי צוינה בכותרת כתבי בי-דין שהגישה המערערת בערכאה קמא כמייצגת (ראו נספח יב' לבקשה), אך גם אם בפועל לא ייצגה אותה, הרי שהדעת נותנת כי עורכת דין הצופה באתר "נט המשפט" בהחלטה שיפוטית שניתנה בהליך בו מייצג עמית למשרד תידע את עמיתה וזה יידע את מרשתו. לא צורף לתגובה תצהיר של עורכת הדין זועבי ממנו ניתן ללמוד כי היא נהגה אחרת. לכך אוסיף כי גם אם עורך הדין זועבי לא צפה בפסק הדין באתר "נט המשפט" אך ידע שניתן (כפי שנטען למעשה בתצהירו שלו, כאמור מבלי שמועד הידיעה צוין), הרי שבנסיבות המתוארות די בכך שהיתה לו "יכולת

סבירה" להגשים ידיעה מלאה של מלוא תוכן ההחלטה, וזאת בדרך של צפיה פשוטה באתר "נט המשפט" כדי לקבוע כי בנסיבות ענייננו המועד בו נודע לו על קיומו של פסק הדין מגבש "מועד ידיעה" (השוו בש"א 8568/15 אבולפיה נ' אבולפיה, פסקה 3 (29.6.2016) (להלן: עניין אבולפיה)).

צירוף הנסיבות המתוארות לעיל - התייעוד באתר "נט המשפט" לעניין מועד הצפיה של עורך הדין זועבי בפסק הדין; הערפול בגרסת המערערת לעניין מועד הידיעה על מתן פסק הדין וכן לעניין מועד הצפיה בו; והצפיה הלא מוכחשת של עורכת הדין זועבי - סבורה אני כי יש לצאת מן ההנחה שמועד ידיעתה של המערערת על פסק הדין הוא מועד הינתנו.

3. נותר אם כן להכריע בשאלה מאיזה מועד יש למנות את המועד להגשת הערעור.

לאחר שעיינתי בכל החומר שלפניי ושקלתי בדבר, הגעתי לכלל מסקנה כי בנסיבות המקרה הקונקרטי יש למנות את ימים ממועד הידיעה.

אמנם בהתאם לפסיקה הנוהגת ככלל יש למנות את הימים להגשת הליך ערעורי ממועד ההמצאה של ההחלטה ו"חריג הידיעה" מוחל רק במצבים "חריגים וקיצוניים", ועוד נקבע בפסיקה כי גם כאשר לא נערכת המצאה כדין של פסק דין אין מקום למנות את הימים להגשת הערעור באופן אוטומטי ממועד הידיעה ויש לבחון כל מקרה לפי נסיבותיו (ראו בע"מ 2699/17 פלוני נ' פלונית, פסקה 3 (26.6.2017) והאסמכתאות המובאות שם). ואולם לטעמי בנסיבות ענייננו התגבשו אותן נסיבות המצדיקות למנות את הימים ממועד הידיעה.

פרק הזמן אשר חלף בענייננו ממועד הידיעה (כאמור, כפי שהוא מתועד באתר "נט המשפט", והמערערת לא ציינה וממילא לא הוכיחה מועד ידיעה אחר) ועד למועד הגשת הערעור בפועל הוא פרק זמן של שלושה חודשים, כלומר פרק זמן משמעותי, הכפול מפרק הזמן הקבוע בדין להגשת ערעור.

מהחלטות אשר ניתנו בעבר ניתן ללמוד כי כאשר עבר פרק זמן קצר יחסית בין המועד בו חלף פרק הזמן הקבוע בדין להגשת הליך ערעורי, אם מונים אותו ממועד הידיעה, ועד למועד ההגשה בפועל, הנטיה היא - כאשר לא הוכחו נסיבות קונקרטיות המלמדות על חוסר תום לב דיוני - לאפשר את הגשת ההליך או ליתן ארכה להגשתו

(ראו למשל: בש"א 4825/16 פלונית נ' פלונית (7.9.2016) (להלן: עניין פלונית) (כשבוע וחצי); עניין עיריית רחובות (ארבעה ימים); עניין בן מוחה (כשבועיים); עניין אלוני (אחד-עשר ימים)). ההנחה העומדת בבסיס החלטות אלו היא כי בימים הסמוכים למועד ידיעה על החלטה יכול בעל הדין להניח שזו תומצא לו בסמוך לכך, ואין מקום לכך שיעמוד לרשותו לבסוף פרק זמן קצר מזה הקבוע בדין בשל המתנתו להמצאה. אולם כאשר נוקפים הימים (כך שמסתבר יותר כי ההחלטה לא תומצא כלל), אין באפשרותו של בעל דין להיבנות מהיעדר ההמצאה ועליו לפעול בתום לב דיוני ולהשיג על ההחלטה על יסוד ידיעתו. זאת בפרט כאשר ידיעתו זו מבוססת על צפייה בהחלטה, על נימוקיה, באתר "נט המשפט". בענייננו המתינה המערערת פרק זמן ממושך ביותר של שלושה חודשים בין המועד בו בא-כוחה ידע על פסק הדין - ואף צפה בו, ולכל הפחות יכול היה לצפות בו בקלות באתר "נט המשפט" (והשוו לעניין זה עניין אבולפיה) - לבין מועד הגשת הערעור, פרק זמן העולה לטעמי כדי התנהלות בחוסר תום לב דיוני. בהחלטה שניתנה על ידי בהליך אחר עמדתי על כך ש:

"את טענת בא-כוח המבקשת לפיה 'בהינתן שלא היתה כל המצאה כדין, זכאית המבקשת להגיש ערעורה בכל זמן' לא ניתן לקבל. על פי גישה זו, מקום בו החלטה לא הומצאה כדין לבעל דין אך הוא ידע על קיומה רשאי הוא לשבת בחיבוק ידיים ללא מגבלת זמן ולהגיש הליך ערעורי בכל מועד שיבחר וגם בחלוף פרק זמן משמעותי מאוד למן מועד ידיעתו עליו. גישה כזו, לפיה בהעדר המצאה יש להתעלם מידעתו של בעל דין או של בא-כוחו על החלטה שיפוטית, אינה מתיישבת עם החובה המוטלת על בעל דין לנהוג בתום לב, ויש לבחון בכל מקרה קונקרטי לגופו את התנהלותו הדיונית של בעל הדין על רקע ידיעתו זו (ראו והשוו בש"א 2692/16 פלוני נ' פלונית, פסקה 3 (13.5.2016)). וכפי שציינתי בעניין ברגר הנ"ל: 'בעל דין אינו רשאי להמתין בחוסר מעש ללא מגבלת זמן ... ככל שחולף פרק זמן גדול יותר למן מועד ידיעתו, יש לומר כי המתנתו נגועה בחוסר תום לב' (שם, פסקה 2)" [ההדגשה הוספה] (עניין פלונית, פסקה 2).

אעיר בהקשר זה כי גם אם קיימים מצבים גבוליים, בהם מדובר בפרק זמן שאינו מאוד ארוך, הרי דומה בעיני כי ענייננו שלנו אינו גבולי וכי מדובר בפרק זמן משמעותי אשר בשלו יש לקבוע כי הערעור הוגש באיחור. בבחינת למעלה מן הנדרש אוסיף בהקשר זה כי ככל שהשימוש באתר "נט המשפט" ככלי להמצאה הדדית של כתבי-יד נעשה נפוץ ומבוסס, ונוכח "עקרון ההדדיות" הקבוע בהקשר זה בתקנות סדר הדין האזרחי, סבורה אני, מבלי לקבוע מסמרות, כי יהיה מקום לצמצם את

המקרים אותם נכון יהיה להגדיר בהקשר זה כגבוליים. אולם אין צורך לקבוע את גבולות הגזרה המדויקים בהקשר זה בענייננו, שכן לטעמי פרק זמן של שלושה חודשים בכל מקרה חורג מהם.

4. לכל האמור אוסיף כי בענייננו גם לאחר הגשת הערעור הוסיפה המערערת להתנהל בחוסר תום לב דיוני. המשיבים טוענים בבקשתם כי המערערת לא המציאה לידיהם את הודעת הערעור בד בבד עם הגשתה לבית המשפט, כי רק כחודש וחצי לאחר מכן וכחלק מטיפול בתיק אחר נודע להם על הגשת הערעור, וכי בפועל, ורק בעקבות פניה של בא-כוח המשיבים לבא-כוח המערערת, הומצא להם עותק של הודעת הערעור, וזאת כמעט חודשיים לאחר שהוגש לבית המשפט (ביום 4.8.2016). המערערת לא הכחישה טענות אלו בתגובה שהגישה ולא נתנה כל הסבר להתנהלותה זו, אשר המשמעות שלה היא שנודע למשיבים על הגשת הערעור בידי המערערת רק כארבעה וחצי חודשים לאחר שניתן פסק הדין. בהתממהות זו במתן הודעה על הערעור שהוגש היה כדי לחזק את אינטרס ההסתמכות של המשיבים על סופיות פסק הדין (בפרט בהתחשב ברישום ובתיעוד באתר "נט המשפט").

כן ראיתי ליתן משקל לטענת המשיבים לפיה המתנתה של המערערת בהגשת ההליך נגועה בחוסר תום לב דיוני גם נוכח הליך נוסף המתנהל בין הצדדים. לטענת המשיבים ההליך האמור מושפע גם מתוצאותיו של ההליך דנן (על הקשר בין ההליכים ניתן ללמוד מכך שפסק הדין דנן הוגש במסגרת אותו ההליך, ומן האמור בתצהירו של עורך הדין זועבי אשר ציין כי עיין בפסק הדין לצורך אותו הליך), ודומה כי גם בהתחשב בו מצופה היה כי המערערת תפעל להגשת הערעור לכל המאוחר בתוך ארבעים וחמישה ימים מן המועד בו נודע לה על פסק הדין.

הנה כי כן, נוכח הערפל שפוזר בתגובת המערערת לעניין מועד הידיעה על פסק הדין ומועד הצפיה בו ואי ההתאמה בין הנטען בהקשר זה לבין התיעוד באתר "נט המשפט" - אשר בשלהם ההנחה היא כי נודע למערערת על פסק הדין במועד הינתנו; נוכח פרק הזמן שחלף ממועד הצפיה המתועד באתר "נט המשפט" ועד למועד הגשת הערעור בפועל; נוכח התנהלות המערערת לאחר הגשת הערעור; ונוכח קיומו של הליך תלוי ועומד-קשור בין הצדדים; סבורה אני כי התגבשו בענייננו נסיבות המצדיקות למנות את המועד להגשת הערעור ממועד הידיעה, וכפועל יוצא של כך יש לקבוע כי הערעור הוגש באיחור ניכר של למעלה מחודש.

אוסף כי איני מוצאת לקבל את טענתה המשתמעת של המערערת לפיה עיתוי הגשת הבקשה מצדיק את דחייתה. כן איני מוצאת להיעתר לבקשתה החלופית של המערערת למתן ארכה להגשת הערעור (בדיעבד), היות ולא הוכחו "טעמים מיוחדים" המצדיקים מתן ארכה כאמור.

נוכח מסקנתי זו דין הערעור להימחק, ואני מורה אפוא על מחיקתו.

המערערת תישא בהוצאות המשיבים בסך של 4,000 ש"ח.

ניתן היום, כ"ה בתשרי התשע"ח (15.10.2017).

ליאת בנמלך

ר ש מ ת